



Pilke Valonkatu

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2023-2024

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämäänsä tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA.....	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki.....	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	7
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET.....	9
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi	9
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta.....	10
Leikki.....	12
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS.....	13
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	16
TIIMISOPIMUS.....	36
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa.....	21
Leikki	22
Pedagoginen dokumentointi.....	23
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys.....	25
Arviointi.....	27
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	28
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	34
AJATTELU JA OPPIMINEN.....	34
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU.....	34
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT.....	34
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN.....	34

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

"Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- Olemme aktiivisia rekrytoidessamme pätevää työvoimaa, panostamme positiiviseen mielikuvaan rekrytointivaiheessa. Rekrytinnissa hyödynnämme some-kanavia sekä Pilkkeen monipuolisia kanavia. Ylläpidämme osaltamme selkeitä ja informatiivisia kotisivuja.
- Pyrimme palveluillamme vastaamaan perheiden hoidontarpeeseen ja tarjoamme laadukasta varhaiskasvatusta
- Teemme aktiivisesti yhteistyötä eri verkostojen kanssa, kuten VEO, neuvola, perheyö jne.
- Markkinoimme yksikköä mm. kirjeellä sijaisille, jolla madallamme kynnystä tulla työskentelemään meille sekä luomme positiivista mielikuvaa yrityksestämme ja yksiköstämme
- Otamme aktiivisesti ja säännöllisesti opiskelijoita, TETiläisiä, työkokeilijoita jne. päiväkotiiimme. Jokainen ryhmä sitoutuu ottamaan sekä ohjaamaan opiskelijoita ja harjoittelijoita.
- Tunnistamme ja annamme tunnustusta henkilökunnan osaamiselle, annamme mahdollisuuden hyödyntää omaa osaamista (mm. taitaja-markkinat, joilla jaetaan vastuualueita)

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

"Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

- Olemme työyhteisössä sopineet, kuinka panostamme huomaamaan hyvää jokaisessa lapsessa joka päivä
- Käymme henkilöstön kanssa arvokeskustelua, jossa sensitiivisyys nostetaan yhteiseksi arvoksi lapsen kohtaamiselle
- Henkilökuntamme osallistuu aktiivisesti ajankohtaisiin täydennyskoulutuksiin, Pilke-akatemioiden ja seuraamme koulutuksien toteutumista vuositason tasolla. Painotamme positiivisen pedagogiikan osaamisen vahvistamiseen → Huomaa hyvä -koulutus
- Yksikössämme on suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi sekä toimintamallit kiusaamisen ilmentyessä

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

"Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestäväää kehitystä edistävästi."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- Päiväkotimme on luontopainotteinen ja tämä näkyy toiminnassamme
- Henkilökunta osallistuu luontopainotteisiin koulutuksiin, yksikössämme on nimetty luontovastaava ja teemme aktiivisesti alueellista yhteistyötä Pohjois-Suomen alueella toisten luontotalojen kanssa
- Retkeilemme päiväkotimme lähiympäristössä ja muissa kohteissa viikoittain, käytämme luontoa muutoinkin oppimis- ja toimintaympäristönä (metsälaulukset, -eskari jne.) Miellämme, että mitä voidaan tehdä sisällä, voidaan tehdä myös ulkona. Oppiminen ei keskeydy ulkoilun ajaksi.
- Kestävä kehitys on jatkuva teemamme, johon kiinnitämme huomiota niin koko yrityksen ja yksikön tasolla. Teemme lasten kanssa esimerkiksi kierrätyskävelyitä, kierrätämme päiväkodissa jätteitä, Kurre Kainuulaisen vierailu jne.
- Ohjaamme lapsia hyviin tapoihin, yhteisvastuullisuuteen ja ympäristön kunnioittamiseen
- Vietämme esimerkiksi lasten syntymäpäiviä metsässä, metsäsynttäreinä > aineeton juhlatapa
- 4 kertaa vuodessa punnitsemme ruokahävikkiä viikon ajan ja suuntaamme huomiota tähän
- Vierailemme joka toinen viikko pihassamme pysähtyvässä kirjastoautossa
- Hyödynnämme monipuolisesti kaupunkia oppimisympäristönä; Kaukavesi, kirjasto, museot, puistot yms.

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet

- Lapset vastaanotetaan ja hyvästellään päivittäin henkilökohtaisesti
- Huoltajat saavat päivittäin tietoa lapseni varhaiskasvatuspäivän kulusta
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan/esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet ovat toiminnan suunnittelun perusta
- Jokaiselle lapselle annetaan positiivista palautetta päivittäin

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

- Hoitajat ovat lämpimiä ja ottavat lapsen aina rauhassa, henkilökohtaisesti ja ilolla vastaan
- Annamme lapselle mahdollisuuden kertoa itse päivän kuulumiset ja tuemme häntä siinä
- Olemme aidosti läsnä lasten ja vanhempien kanssa
- Olemme kiinnostuneita lasten tunteista ja tarpeista
- Kohtaamme lapsen fyysisesti hänen tasolleen laskeutuen
- Kohtelemme kaikkia lapsia ja perheitä tasapuolisesti sekä henkilökohtaisesti
- Kaikki tunteet ovat sallittuja. Tuemme tunteiden säätelyä, sanoitamme niitä ja luomme turvallisen ympäristön tunteiden kohtaamiselle.
- Huoltajien kanssa olemme avoimia, helposti lähestyttäviä ja rehellisiä
- Otamme lapset vastaan kiireettömän iloisesti ja lämpimästi
- Osoitamme kunnioitusta sekä arvostusta lasta ja vanhempia kohtaan
- Keskustelemme haastavistakin asioista ammattitaitoisesti sekä luottamuksellisesti, huoltajien mielipiteet huomioon ottaen
- Meistä välittyy aito välittäminen lasta ja perheitä kohtaan
- Olemme täällä lapsia varten

Arviointi

Yksikköme kehittämiskohteet

- Lapsille annetaan tilaa ja aikaa toimia omien edellytystensä mukaisesti
- Toteutamme säännöllisesti pedagogista dokumentointia

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

- Porrastamme toimintaa ja siirtymiä päivän aikana pienryhmätoiminnan avulla. Tällä varmistamme kiireettömän ja rauhallisen arjen. Tämä luo edellytykset lapselle tilaa ja aikaa toimia omien edellytystensä mukaisesti.
- Pedagoginen dokumentointi tiimin yhteisenä vastuuna, jatkuvuus, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille sekä asian tiimoilta kouluttautuminen ja tiedon lisääminen aiheesta.

Arviointi

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma hoitajien osallisuuden lisäämiseksi</p> <ul style="list-style-type: none">- Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?- Onko hoitajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <ul style="list-style-type: none">- Henkilökunta on helposti lähestyttävää, hoitajat voivat asioida eri asioiden tiimoilta henkilökunnan kanssa matalalla kynnyksellä- Osallistetaan hoitajia mukaan, esimerkiksi pienillä kotitehtävillä- Otamme hoitajien palautteita, toiveita ja ideoita vastaan (vanhempainillat, vasu-keskustelut jne.) Teemme näitä konkreettisesti näkyväksi, huomioimme toiminnan suunnittelussa.
<p>Arviointi</p>

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:

- **Miten kiusaamista ehkäistään?**
- **Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia?**
- **Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteista informoidaan huoltajia?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Kiusaamisen ehkäisy on kirjattu varhaiskasvatustalakiin. Lasta tulee lain mukaan suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.
- Pilke päiväkodeissa toimimme systemaattisesti kiusaamisen vastaisesti ja suojelemme lapsia fyysisen turvallisuuden lisäksi myös henkisesti väkivallalta
- Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeää aikuisen aito läsnäolo, kuuleminen ja välittömän puuttumisen tilanteeseen
- Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja lapsen muun häirinnän ehkäisyssä on ensiarvoisen tärkeää rohkaista lapsia kertomaan kiusaamisesta
- Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen ovat edellytys laadukkaalle varhaiskasvatukseen toteutumiseksi sekä välttämätöntä yksittäisen lapsen kehitykselle, olipa kyse kiusatusta, kiusaajasta tai kiusaamista seuraamaan joutuneista muista lapsista. (MML)
- Pienten lasten keskuudessa kiusaaminen yhdistetään esim. lelujen väkisin poistamiseen, leikkien pilaamiseen/ rikkomiseen, tönimiseen ja leikeistä pois sulkemiseen. Pienet lapset saattavat puolustautua lyöden tai purren tunkeilijaa. Pienten lasten taidot eivät aina riitä kehittyneeseen keskusteluun, jolloin keinot voivat olla fyysisiä. Myös puutteellinen kielitaito saattaa johtaa ei-toivottujen käyttäytymismallien käyttöön.
- Kaikki päiväkodissa tapahtuvat riidat ja konfliktit eivät kuitenkaan ole kiusaamista, mutta toistuessaan ja pitkään jatkuessaan niistä saattaa tulla sitä. Tärkeää on kuulla lapsen oma kokemus tilanteesta. Kiusaamiselle tyypillistä on toistuvuus, tietoisuus, vallan epätasapaino ja uhrin kyvyttömyys puolustautua.
- Kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja tapahtunut kiusaamistilanne selvitetään osallisten kesken puhumalla. Lapsia opetetaan kertomaan kiusatuksi tulemisesta heti aikuiselle, joka selvittää asian lasten kanssa.
- Kauden alussa syksy kuuluu ryhmäytymisleikkejä leikkien, minkä tavoitteena on saada hyvin toimiva ryhmä, jossa kaikilla on mukava ja turvallinen olla. Aamupiiri on tärkeä ryhmän kokoontumishetki ja me-hengen luoja ja vanhempia ohjeistetaan tuomaan lapsensa päiväkotiin aamupiirin alkuun mennessä.
- Pienryhmät tukevat lasten ryhmäytymistä. Ryhmäytyminen tapahtuu asteittain, ensin tutustutaan oman pienryhmän jäseniin ja sen jälkeen myös muihin ryhmän lapsiin ja aikuisiin.
- Hiljaisempia ja arempia lapsia rohkaistaan osallistumaan leikkeihin aikuisen ohjauksella.
- Sosiaalisia taitoja voidaan harjoitella myös eri ilmaisun keinoin, mm. draaman avulla. Aamupiireissä tai pienryhmissä voidaan tehdä erilaisia harjoituksia tai leikkejä.

- Aikuiset ovat aktiivisesti mukana leikkiryhmissä ja havainnoivat leikkiä. Aikuisen rooli on tukea lasten keskinäistä vuorovaikutusta ja sosiaalisten suhteiden kehittymistä.
- Vanhempien kanssa tehdään yhteistyötä ja sovitaan yhteisistä toimintatavoista päiväkodissa ja kotona.
- Noudatetaan yhteisesti sovittuja sääntöjä, joita lapset ovat olleet mukana luomassa.
- Aikuiset rohkaisevat lapsia leikkimään kaikkien kanssa ja vaihtelevaan leikkikavereita. Leikkitaulun avulla lapset voivat valita itse leikkinsä. Joskus aikuiset voivat päättää leikkiparit tai leikit voidaan arpoa → kukaan ei jää yksin, syrjäytymisen ehkäisy
- Kiusaamisen ehkäisyyn ei ole vain yhtä tapaa, joka sopisi kaikkiin tilanteisiin vaan jokainen tapaus on yksilöllinen. Pääasia on, että kiusaamisen vastainen työ näkyy päiväkodin arjessa ja kaikki ovat siihen sitoutuneet.
- Lapsia ja vanhempia kuunnellaan ja puututaan, jos huomataan jotain huolestuttavaa perheen tilanteessa. Päiväkodin henkilöstöllä on velvollisuus tehdä yhteistyötä mm. lastensuojelun, perheneuvoloiden yms. kanssa.
- Päiväkotiin ei päästetä sinne kuulumattomia ihmisiä. Aina vieraan saapuessa päiväkotiin, mennään häntä tervehtimään ja kysytään, millä asialla hän on.
- Jos joku henkilöstöstä puhuu lapsille loukkaavaan sävyyn, siihen puututaan välittömästi eikä sitä hyväksytä.
- Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma sekä toimintamallit käytössä
- Henkilöstö toimii mallina lapsille kaikissa vuorovaikutustilanteissa
- Huoltajille kerrotaan, miten kiusaamistilanteisiin puututaan, esim. vanhempainillassa
- Kiusaamistapauksissa tilanteet käydään läpi yhdessä lasten ja huoltajien kanssa, riitatilanteissa puututaan napakasti ja sovitellen

Arviointi

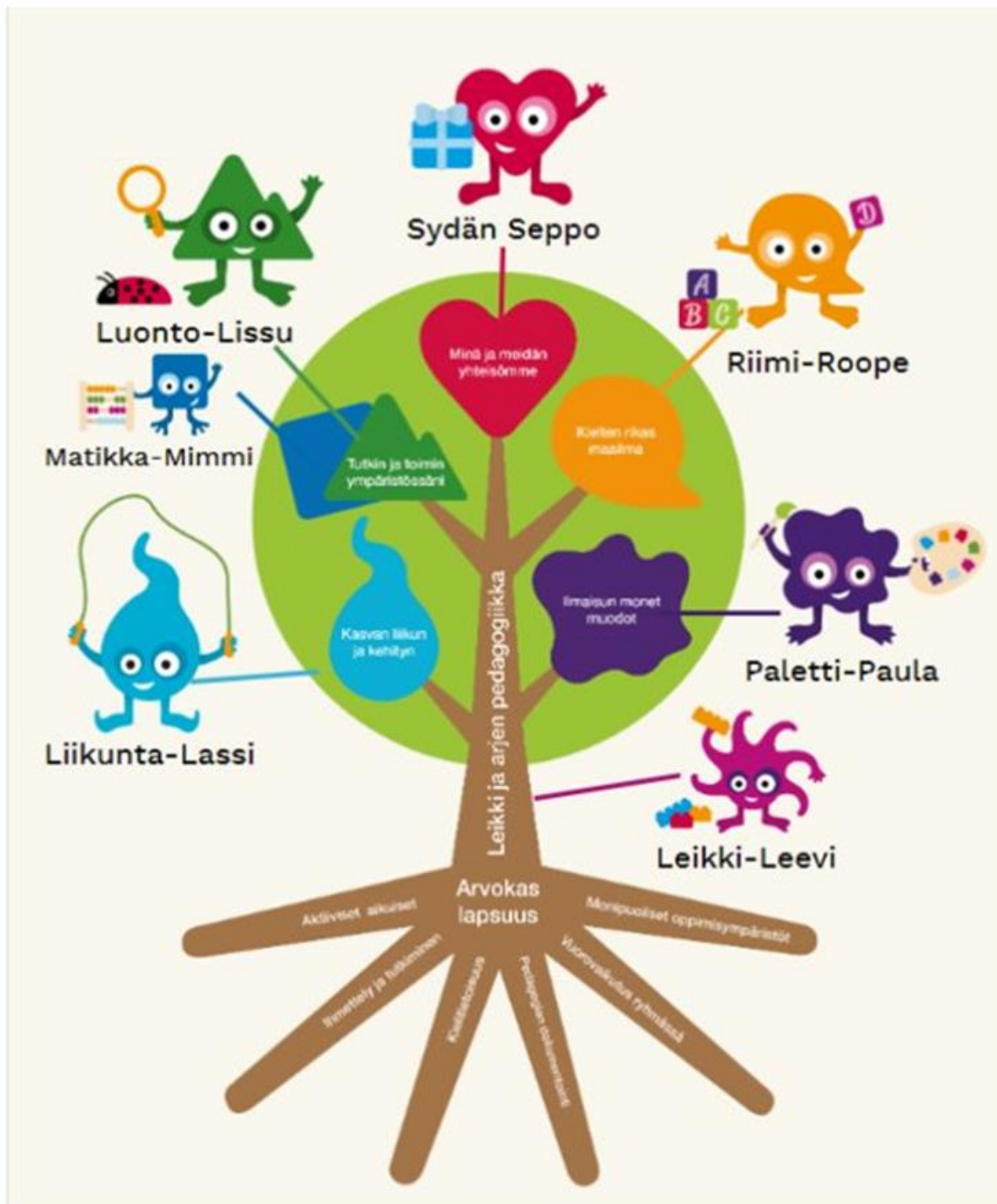
LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Leikki <ul style="list-style-type: none">- Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion leikissä, aikuisten rooli
Näin toimimme + tarkennus tiimiin <ul style="list-style-type: none">- Porrastamme toimintaa ja siirtymiä päivän aikana pienryhmätoiminnan avulla. Tällä varmistamme kiireettömän ja rauhallisen arjen.- Pienryhmätoiminnan avulla takaamme lapselle leikkirauhan ja helpotamme aikuisen osallistumista leikkeihin ja leikin kehittämiseen aktiivisemmin- Tuemme pienryhmätoiminnalla lapsen pitkäaikaista toimintaa ja leikkiä- Tuemme lapsen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja jakamisen taitoa- Luomme lasten kiinnostusten kohteiden mukaisia mahdollisuuksia leikkeihin ja leikkiympäristöihin- Aikuinen toimii rikastajana lasten leikeissä, ruokkien kiinnostusta ja mielikuvitusta
Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS



Kuva: Opetushallitus



KUVA: Pilke



KUVA: Opetushallitus ja Pilke (mukaelma)

Oppimiskamut ja oppimisen puu tekevät vasu:n näkyväksi ja konkreettiseksi päiväkotiemme arjessa.

Oppimisen puu antaa puitteet ja näyttää suuntaviivat työllemme. Arvokas lapsuus ja Leikki ja arjen pedagogiikka muodostavat toimintamme rungon. Oppimisen puun lehdissä ovat oppimisen alueet. Puun juurista muodostuu Pilkkeen varhaiskasvatuksen päälinjat. Juurien avulla selitämme työmme tärkeitä lähtökohtia.

Pilke-päiväkodin oppimisympäristöjen rakentumisessa ohjaavana asiana toimivat vasun oppimisen alueiden mukaiset *oppimiskamut*. Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Tavoitteet toteutuvat opetustilanteissa, leikeissä ja hoitotilanteissa. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti. Kasvattajat varmistavat, että pedagoginen toiminta edistää kaiken ikäisten lasten kehitystä ja oppimista. Lapsilla on oikeus saada monipuolisia mahdollisuuksia kokeilla, harjoitella, opetella ja oppia uusia taitoja omaan tahtiinsa kaikilla oppimisen alueilla.

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Otamme lapset arjessa huomioon yksilöllisesti
- Puhumme lapsista tasa-arvoisesti
- Osallistamme lapsia arjessa

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikit
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Olemme yhdessä luoneet yhteiset ryhmämme säännöt
- Harjoittelemmme ahkerasti hyviä käytöstapoja
- Kiusaamistilanteisiin puututaan ja yhdessä niitä selvitetään. Myös vanhempia näistä tiedotetaan
- Kaveri- ja tunnetaitoja harjoitellaan leikkien kautta
- Pyrimme siihen, että lapset tekevät itse ja aikuiset tarvittaessa auttavat
- Osallistumme Pilkkeen Huomaa hyvä -koulutukseen

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Eläminen tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Otamme huomioon lasten mielenkiinnon kohteet keskustellen lasten kanssa ja havainnoimalla lapsia. Vuorovaikutuksellinen keskustelu huoltajien kanssa lapsen kiinnostuksen kohteista.
- Leikeissä huomioon otetaan iän mukaiset lelut ja leikin kehittäminen lapsille mielekkääksi. Leikin kehittämisessä hyödynnetään lasten mielenkiinnon kohteita ja pyritään muokkaamaan leikkitilat sen mukaisesti.
- Lapset huomioidaan aamulla varhaiskasvatukseen tullessaan tervehtien ja yksilöllisesti huomioiden.
- Kasvattajat huomioivat lasten tarpeet, vastaavat lapsen vuorovaikutukseen vastavuoroisesti ja osallistaa lapsia varhaiskasvatuksen arjessa. Lasten osallisuutta tuetaan antamalla mahdollisuuksia vaikuttaa varhaiskasvatuksen arkeen. Esimerkiksi äänestämällä, valitsemalla muutamasta mieleisestä vaihtoehdosta, leikin valinnoilla, kuuntelemalla lapsen mielipiteitä.
- Kasvattajat huomioivat, että leikeissä ei aina leikitä saman kaverin kanssa ja kaikille löytyy leikkikaveri.
- Huomioidaan lasten fyysinen koskemattomuus, ettei kukaan satuta, koske sopimattomasti. Puututaan tilanteisiin, jos niitä ilmaantuu.
- Lapsille osoitetaan heidän olevan tärkeitä antamalla heille mahdollisuus tulla syliin ja lohdutetaan heitä tarpeen vaatiessa. Vastataan kasvattajina lapsen itkuun ja häntään sensitiivisesti ja empaattisesti.
- Harjoitellaan tunnetaitoja ja kuinka otetaan toiset huomioon. Tässä tärkeänä kuvien merkitys, joilla saadaan sellaisetkin lapset ilmaisemaan itseään ja tunteitaan, joilla puheen kehityksessä viivästymää. Kuvat käyvät kaikille lapsille esimerkiksi, jos ei lapsi halua ääneen sanoa tunteitaan tai mielipiteitään.
- Kannustetaan ja motivoidaan lasta arjessa tekemään itse, autetaan tarvittaessa.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta ja ominaisuuksista riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan

- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (kuvat, piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Kasvattajina kunnioitetaan erilaisia perheitä ja heidän kulttuuriansa, arvoja sekä uskontoa. Esimerkiksi jos lapsi ei saa syödä sianlihaa uskontonsa vuoksi me kasvattajina kunnioitamme tätä. Myös mikäli perheessä on kasvisruokavalio käytössä, niin mahdollistamme tämän ruokavalion lapselle.
- Arjessa emme korosta niin sanottuja sukupuolirooleja leikeissä, kuten poika voi olla leikeissä äiti tai tytöt voivat leikkiä autoilla.
- Perheille, joilla eri kieli tarvittaessa mahdollistetaan selkokielellä ohjeistukset tai voimme käyttää kääntäjää.
- Toiminnassamme huomioimme, ettei ketään jätetä leikkien ulkopuolelle eikä kiusata. Edistetään toiminnallamme tasa-arvoisuutta ja suvaitsevaisuutta. Omalla esimerkillämme kasvattajina kerromme lapsille erilaisuudesta ja kulttuurien moninaisuudesta. Sekä näytämme suvaitsevaista ja myönteistä suhtautumista erilaisuuteen, joka välittyy toimintamme kautta lapsille.
- Lasten ristiriitatilanteet selvitetään heti ja asioista tiedotetaan huoltajille. Opetellaan ottamaan huomioon toisten tunteita sekä pyytämään ja antamaan anteeksi.
- Käytämme kuvia sanallisen ohjauksen tukena, arjen ohjaustilanteet (esim. pukeminen, leikinvalinta)
- Kuvien ottaminen sekä niiden lisääminen Google Driveen, josta huoltajat voivat niitä katsoa yhdessä lapsen kanssa. Kuvia hyödynnetään varhaiskasvatuksen arjessa katselemalla niitä yhdessä lasten kanssa sekä käymällä niistä keskustelua.
- Suunnitellaan ja toteutetaan arjessa erilaisia tehtäviä, joissa lapset saavat käyttää digitaitojaan. Mahdollistetaan lapsen ilmaista itseään eri tavoin, kuten piirtämällä. Käydään keskustelua lapsen kanssa piirtämästään asiasta.

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät ja niiden monipuolinen toteutus, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Otamme lapset ja huoltajat huomioon tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti
- Olemme avoimia, helposti lähestyttäviä ja rehellisiä. Otamme lapset ja huoltajat vastaan iloisesti ja lämpimästi, sekä olemme ymmärtäviä.
- Osoitamme kunnioitusta ja arvostusta lasta ja huoltajia kohtaan
- Keskustelemme haastavista asioista asiallisesti, huoltajien mielipiteet huomioon ottaen

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin esimerkiksi keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojelu
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Kestävän kehityksen huomioiminen osana päiväkotimme toimintaa
- Ruokakasvatus osana arkeamme; ohjaamme lapsia omatoimiseen, monipuoliseen ja riittävään syömiseen. Opettelemme hyviä ruokailutapoja sekä yhdessä syömiseen kulttuuria.
- Innostamme ja kannustamme lapsia liikkumiseen ja aktiiviseen elämäntapaan
- Osallistumme aktiivisesti Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan. Päiväkodissa nimetty työntekijä liikuntavastaavana.
- Päiväkodin linjaus sokerittomaan ja aineettomaan

- Luontopainotteisuuden korostaminen osana arkea

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

- Esiopetuksen osa-aikainen erityisopetus
- Henkilöstön konsultointi ja ohjaus arjen kuntouttavien toimintatapojen käyttöön
- Yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan sekä lasten huoltajien kanssa havainnoida lapsia/lapsiryhmiä ja tunnistaa lasten yksilöllisiä tuen tarpeita sekä tuen tarpeen ilmettyä suunnitella ja järjestää lapsille tarkoituksenmukaista tukea omassa lähiympäristössään
- Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö sekä monialainen yhteistyö muiden lasten hoitoon tai kuntoutukseen, kasvatukseen ja opetukseen liittyvien tahojen kanssa
- Hallintopäätösten tekeminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajien kanssa

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme:

- Ihmettelemme ja tulkitsemme yhdessä lapsen kanssa asioita
- Porrastamme toimintaa ja siirtymiä päivän aikana pienryhmätoiminnan avulla. Tällä varmistamme kiireettömän ja rauhallisen arjen sekä arjen taitojen harjoitteluun aikuisen tuella.
- Pienryhmätoiminnan avulla takaamme lapselle leikkirauhan ja helpotamme aikuisen osallistumista leikkeihin aktiivisemmin
- Tuemme pienryhmätoiminnalla lapsen pitkäaikaista toimintaa
- Kehitämme jatkuvasti leikki- ja oppimisympäristöjämme henkilöstön sekä yhteistyössä Pilke päiväkotien varhaiskasvatus- ja aluejohtajan kanssa
- Oppimisympäristöjen hyödyntäminen monipuolisesti ja joustavasti ryhmien välillä
- Pienryhmätoiminnan avulla takaamme lapselle leikkirauhan ja helpotamme aikuisen osallistumista leikkeihin ja leikin kehittämiseen aktiivisemmin
- Tuemme pienryhmätoiminnalla lapsen pitkäaikaista toimintaa ja leikkiä
- Tartutaan herkästi lasten mielenkiinnon kohteisiin ja käsitellään lasta kiinnostavia aiheita. Pois tuokiokeskeisyydestä.
- Luomme lapsen kiinnostuksen kohteista ryhmälle yhteisiä teemoja, joiden ympärille suunnittelemme ja toteutamme vasun mukaista toimintaa, huomioiden luontopainotteisuuden.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Pidämme leikki-, askartelu- ja tutkimusvälineet lasten saatavilla
- Otamme lapsen toiveet, mielipiteet ja kiinnostuksen kohteet huomioon suunnitelluissamme ja toteuttaessamme toimintaa
- Huomioimme lasten toiveet ja tarpeet ympäristön suunnittelussa

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

- Onko kuvia hyödynnetty kaikissa ryhmissä leikkien ja toimintojen yhteydessä?
- Onko ryhmien välinen yhteistyö ja oppimisympäristöjen hyödyntäminen ollut aktiivista ja onnistunutta?
- Leikkien jatkuvuuden mahdollistaminen?
- Onko lasten ideoita toimikauden aikana toteutettu? Entä huoltajien? Lukumäärät?
- Onko leikin havainnointi ryhmissä ollut aktiivista?

Arviointisuunnitelma + arviointi

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

- Lasten Google Drive -kansioihin kuvien ottaminen säännöllisesti ja huomioiden kuvausluvut. Lasten kuvien hyödyntäminen arjessa, esimerkiksi erilaisten teemapäivien kuvat. Kuten lasten oikeuksien päivä, eläinten viikko. Näissä voidaan pyytää vanhemmilta kuvia lasten lemmikeistä ja mieluisasta tekemisestä vapaa-ajalla. Varhaiskasvatuksen arjessa esimerkiksi vuodenaikojen vaihteluiden havainnointi, jossa hyödynnetään valokuvausta sekä videointia.
- Lasten vasuista käydään keskustelua tiimeissä, mitkä ovat lasten tavoitteet, millä tavoin ne saavutetaan ryhmässä, jokainen tiimin jäsen sitoutuu toiminnan toteuttamiseen, lapsen tavoitteiden toteutumista arvioidaan tietyn väliajoin. Ryhmän toimintaa ja oppimisympäristöä muutetaan lasten tavoitteiden mukaisesti.
- Lapset huomioidaan yksilöllisesti. Aamulla lasten tullessa jokaiselle lapselle osoitetaan elein, ilmein ja sanoin heidän olevan tärkeitä sekä tervetulleita hoitoon. Toiminnassa huomioidaan osallisuus kuuntelemalla lasten mielipiteitä, havainnoimalla heidän kiinnostuksensa kohteita, antamalla vaihtoehtoja valita, lasten mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatuksen arkeen esimerkiksi äänestämällä. Huomioidaan vaihtoehtoisten kommunikointivälineiden käyttö kuten esimerkiksi kuvat. Näin myös lapset, joilla puheenkehityksessä viivästy-mää voivat osallistua sekä ilmaista mielipiteitään.
- Lapsia havainnoidaan varhaiskasvatuksen arjessa ja kirjataan havaintoja ylös. Näissä huomioidaan erityisesti leikkien roolien jakautumiset, onko kaikilla leikkikaveri, leikkitaitojen kehittyminen (onko ikätasoista), leikin sisältö (miten lapsi kommunikoi toisten lasten kanssa, mitä asioita lapset käsittelevät leikin kautta).
- Arjessa toimimme pienryhmissä, jonka avulla kasvattajalla on enemmän aikaa ohjata lapsia sekä kuunnella lapsen mielipiteitä ja toiveita.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Lapset huomioidaan yksilöllisesti. Aamulla lasten tullessa jokaiselle lapselle osoitetaan elein, ilmein ja sanoin heidän olevan tärkeitä sekä tervetulleita hoitoon. Toiminnassa huomioidaan osallisuus kuuntelemalla lasten mielipiteitä, havainnoimalla heidän kiinnostuksensa kohteita, antamalla vaihtoehtoja valita, lasten mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatuksen arkeen esimerkiksi äänestämällä. Huomioidaan vaihtoehtoisten kommunikointivälineiden käyttö kuten esimerkiksi kuvat. Näin myös lapset, joilla puheenkehityksessä viivästy-mää voivat osallistua sekä ilmaista mielipiteitään.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Onko pedagogisen dokumentoinnin osaamista saatu koko työyhteisön käyttöön?
- Onko arkea kuvattu ja videoitu?
- Onko kuvia ja videoita hyödynnetty havainnoinnissa?
- Onko havainnoinnin dokumentointi eri keinoin ollut aktiivista?
- Onko ryhmissä toteutettu dokumentointia aktiivisesti? Minkälaista? (valokuvaaminen, kasvunkansio, videointi, sadutus jne.)
- Onko lapsen osallisuutta dokumentoinnissa tuettu (lapsi otettu mukaan)?
- Onko lasten ideoihin, ihmettelyihin, kysymyksiin ja keskusteluihin tartuttu?
- Onko pedagogisen dokumentoinnin osaamista saatu jalkautettua henkilöstön kesken?

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

Näin toimimme:

- Tuemme lapsia aktiivisesti tunnetaitojen harjoittelemisessa (tunteiden sanoittaminen, tunnistaminen, Pienin askelin -materiaali, tunnekortit jne. erilaiset materiaalit)
- Ohjaamme toimimaan hyvien tapojen mukaisesti (kaveritaidot) à kasvattajan rooli ja esimerkki tärkeä vuorovaikutustilanteissa
- Tuemme lapsia ristiriitatilanteiden selvittämisessä
- Toimimme yhdessä toisten aikuisten kanssa hyvässä vuorovaikutuksessa (hyvät tavat)
- Sanattoman viestinnän huomioiminen (ilmeet, eleet, äänenpainot)
- Huomioimme keskustelusta nousseet pohdinnat, ideat ja ajatukset
- Ihmettelemme ja tulkitsemme yhdessä lapsen kanssa asioita
- Sanoitamme tekemistä ja tapahtumia, näkemäämme ja kokemaamme
- Ihmettelemme, katselemme, tutkimme ja tarkastelemme yhdessä lapsen kanssa
- Hyödynnämme arjen tilanteita oppimisessa, opetelemme leikin ja toiminnan varjolla. Mahdollistamme oppimisen kaikissa arjen tilanteissa ja toiminnoissa.
- Annamme lapselle aikaa ja kannustamme oivaltamaan itse. Luomme kannustavan ilmapiirin aktiiviselle oppimiselle ja yrittämiselle.
- Teemme lapsen oppimista näkyväksi (dokumentointi) > lasten tuotokset, valokuvia, sadutuksia jne. tallennetaan ja tarkastellaan yhdessä lapsen kanssa
- Iloitsemme yhdessä lapsen kanssa uuden oppimisesta
- Kohtaamme jokaisen lapsen välittävästi, jotta lapsi tuntee olonsa tärkeäksi
- Tuemme lapsen omatoimisuuden ja vastuunkantamisen harjoittelemista
- Sadutamme lasta säännöllisesti
- Tuemme lapsen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja jakamisen taitoa
- Yhteiset säännöt, turvallinen läsnä oleva aikuinen, tutustumisleikit, yhteinen toiminta, tapahtumat, retket jne.
- Ihmettelemme ja tulkitsemme yhdessä lapsen kanssa asioita
- Porrastamme toimintaa ja siirtymiä päivän aikana pienryhmätoiminnan avulla. Tällä varmistamme kiireettömän ja rauhallisen arjen sekä arjen taitojen harjoittelemisen aikuisen tuella. Pienryhmätoiminnalla takaamme läsnä olevan aikuisen juuri siinä hetkessä pienryhmän lapsille.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Otamme lapset huomioon tasapuolisesti ja henkilökohtaisesti
- Huomioimme, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi, ja että hänellä on mahdollisuus osallistua toimintaan. Huomioimme myös "hiljaisemmat lapset".
- Olemme vuorovaikutustilanteissa aidosti läsnä, kuunnellen ja keskustellen sekä antaen lapselle aikaa ja tilaa. Huomioimme keskustelusta nousseet pohdinnat, ideat ja ajatukset.
- Otamme lapsen toiveet, mielipiteet ja kiinnostuksen kohteet huomioon suunnitellamme, toteuttaessamme ja arvioidessamme toimintaa

- Annamme lapselle mahdollisuuksia tehdä päätöksiä oman arjen toiminnoistaan (esim. ruoan annosteleminen, leikin ja leikkikaverin valinta)
- Mahdollistamme vaikuttamisia erilaisin keinoin, esim. äänestäminen, neuvottelu jne.
- Huomioimme, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi, ja että hänellä on mahdollisuus osallistua toimintaan. Huomioimme myös hiljaisemmat/puhumattomat lapset.
- kokous, äänestäminen, mielipiteen kysyminen kahden kesken, mielipiteen ilmaiseminen kuvien avulla
- Kohtaamme jokaisen lapsen välittävästi, jotta lapsi tuntee olonsa tärkeäksi
- Huomioimme ja havainnoimme lasta yksilöllisesti pienryhmätoiminnan aikana
- Huomioimme lasten toiveet ja tarpeet ympäristön suunnittelussa
- Otamme lapsen toiveet, mielipiteet ja kiinnostuksen kohteet huomioon suunnitellesamme ja toteuttaessamme toimintaa (vasukeskustelut).
- Vahvistamme huoltajien osallisuutta, esim. esikoululaisten koti- ja tutkimustehtävät, Daisyn kyselyt
- Osallistamme lasta pieniin arjen askareisiin ja työtehtäviin
- Otamme huoltajien palautteita, toiveita ja ideoita vastaan (vanhempainillat, vasukeskustelut jne.) ja teemme näitä konkreettisesti näkyväksi, huomioimme toiminnan suunnittelussa
- Annamme lapselle mahdollisuuksia tehdä päätöksiä oman arjen toiminnoistaan (esim. ruoan annosteleminen, leikin ja leikkikaverin valinta). Mahdollistamme vaikuttamisia erilaisin keinoin, esim. äänestäminen, neuvottelu jne.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Onko tunnetaitojen tukeminen ryhmissä ollut aktiivista? Onko eri työkaluja ja menetelmiä käytetty?
- Onko aikuisten toiminta ollut hyvien tapojen mukaista? Onko lapsia tuettu hyvien tapojen mukaiseen toimintaan?
- Onko lasten osallisuutta tuettu? Ovatko lapset säännöllisesti päässeet osallistumaan suunnitteluun ja toteutukseen kehitystasoa vastaavalla tavalla?
- Onko jokainen lapsi tullut kohdatuksi ja kuulluksi jokaisena päivänä?
- Vuorovaikutuksen arvioinnin materiaalin käyttäminen ryhmissä
- Ovatko lapset saaneet vaikuttaa ja tehdä päätöksiä koskien omaa arkeaan?

Arviointi

Lasten arviointia eri aihealueisiin liittyen some-julkaisuihin.

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen "pilkotaan" ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme:

- Lapset otetaan aktiivisesti mukaan arvioimaan päiväkodin toimintaa. Arviointikeinoja kehitetään sellaiseksi, että kaikkien lasten ääni olisi mahdollista saada kuuluviin. Käytössä ovat esimerkiksi peukkuarvioinnit, tunnemittarit, erilaiset kyselyt, sekä itsearviointit kuvia hyödyntäen. Myös pedagogista dokumentointia hyödynnetään arvioinneissa. Keskustelut lasten kanssa toimivat myös arvioinnin välineenä.
- Huoltajat otetaan myös mukaan arvioimaan päiväkodin toimintaa. Huoltajien ääni saadaan kuuluviin päivittäisissä keskusteluissa sekä lasten vasu-keskusteluissa. Huoltajat pääsevät arvioimaan päiväkodin toimintaa myös erilaisten heille suunnattujen kyselyiden avulla.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Huomioidaan lasten kasvu ja kehitys keinoissa, joilla heidät otetaan mukaan toiminnan arviointiin. Hyödynnetään kuvia ja monipuolisesti erilaisia arvioinnin välineitä.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Käydään läpi keinoja, joilla lapsia on otettu mukaan toiminnan arviointiin. Arvioidaan kuinka ne ovat toimineet. Kirjataan käytetyt keinot.
- Onko vaikuttaminen mahdollistettu monipuolisesti erilaisin menetelmin?
- Onko lapsia havainnoitu?
- Onko henkilökunta tehnyt itsearviointilomakkeen?
- Onko arviointia tehty vuosikellon/suunnitelman mukaisesti?
- Onko huoltajien toiveita ja näkemyksiä saatu kerättyä?
- Ovatko lapset saaneet osallistua aktiivisesti toiminnan arviointiin? Kuinka usein?

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

- Harjoittelemme vuorovaikutustaitoja päivittäisissä kohtaamisissa lasten kanssa, kuten myös yhteisillä tunnetaitohetkillä
- Käymme läpi erilaisia tapoja viestiä
- Hyödynnämme kuvia arjessa (aamu- ja päiväpiirit, siirtymätilanteet, välineet)
- Nimeämme paikkoja ja esineitä suomen ja englanninkielellä
- Toteutamme erilaisia kuvasuunnistuksia ja etsintätehtäviä eri medioita hyödyntäen
- Esiopetuksessa tutkitaan salakirjoitusta
- Tutustutaan TVT -laitteisiin ja hyödynnetään niitä monipuolisesti eri toiminnoissa
- Tuemme lasten ymmärrystä siitä, että viestinnän välineitä on lähes rajattomasti (sanaton, sanallinen, kuvat, äänet, liikkeet). Viestejä tulkitaan yhdessä lasten kanssa, eikä lasta jätetä yksin viestien kanssa, koska viestejä voidaan väärinymmärtää.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Kuvat ryhmässä auttavat lapsia hahmottamaan arkea ja oppimisympäristöä ja tekemään omaan toimintaan liittyviä valintoja.
- Lapsilla on mahdollista ottaa tabletteja käyttöön esimerkiksi tutkimista ja kuvaamista varten.
- Näytetään lapselle tapoja hyödyntää tabletteja omassa leikeissä ja toiminnassa.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- Arvioidaan ryhmässä käytössä olevien kuvien tarkoituksenmukaisuutta, onko riittävästi? Toimiiko? Onko lapset saaneet käyttää tabletteja tai Funtablea, onko niiden käyttöön perehdytty?
- Onko erimuotoisia tekstejä tarkasteltu ja keskusteltu yhdessä lasten kanssa?
- Onko hyödynnetty materiaaleja, esim. Aikakausmedia?
- Onko median mahdollisesti tuottamista tunteista ja toimintatavoista keskusteltu lasten kanssa?

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT



OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN



OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA



OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME



OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI



LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Kannustamme lapsia tutkimaan ja ihmettelemään sekä rohkaisemme kysymään ja kyseenalaistamaan
- Selvitämme yhdessä erilaisia tilanteita lasten kanssa, asioita pohtien ja miettien
- Tartumme lasten ihmettelyihin ja pohdintoihin -> mietitään yhdessä
- Pohditaan syitä ja seurauksia
- Kannustetaan sinnikkyuteen ja rohkaistaan lapsia yrittämään uudestaan

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Suomalaisen kulttuurin/ kainuulaisuuden näkyväksi tekeminen esimerkiksi tutustumalla erilaisiin juhlapäiviin ja kansanperinteisiin > perinneleikit, laulut, ruoat
- Luodaan kasvatuksellisia tilanteita, joissa tutustutaan eri kulttuureihin mm. leikit, laulut, tavat, ruokailu, kieli
- Luodaan pohjaa hyväksyvään ja kunnioittavaan suhtautumiseen omaan ja toisiin kulttuureihin. (aikuisen malli tärkeä)
- Rohkaistaan lapsia tutustumaan toisiin ihmisiin ja erilaisiin kulttuureihin
- Itseilmaisua ja kielitietoisuutta tuetaan erilaisten harjoitusmateriaalien, draaman ja satujen avulla (ilmaisussa käytetään hyväksi satuteemoja)

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Autetaan lapsia tekemään itse
- Kannustetaan kokeilemaan ja yrittämään
- Tuetaan lapsia vähitellen havainnoimaan omaa vireystilaansa ja toimimaan vireystilan vaatimalla tavalla
- Arjen tilanteiden hyödyntäminen turvallisuuskasvatuksessa. Esimerkiksi mietitään yhdessä miten kaveria voi koskea (turva-alue)
- Rohkaistaan lapsia kertomaan omista tuntemuksistaan aikuiselle (esim. jano, kipu)
- Päiväkodissamme ja ryhmässämme on nolla-toleranssi kiusaamiselle. Kaikki kiusaamiseen liittyvät tilanteet käydään läpi ja niihin puututaan asiaan kuuluvalla vakavuudella.

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Annamme lapselle mahdollisuuksia tehdä päätöksiä oman arjen toiminnoistaan. Lapset kertovat esimerkiksi itse, minkä verran jaksavat syödä ja aikuinen annostelee sen mukaan.

- Varmistamme, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi päivän aikana, myös hiljaisemmat lapset
- Kysymme lapsilta mielipiteitä ja äänestämme yhteisistä asioista
- Hyödynnämme kuvia arjessa
- Selvitämme lasten mielenkiinnon kohteita ja huomioimme niitä toiminnan suunnittelussa
- Otamme lapset mukaan oppimisympäristöjen rakentamiseen ja muokkaamiseen

Lasten ääni saadaan kuuluviin esimerkiksi seuraavia keinoja hyödyntäen:

- Haastattelut
- Kyselymonisteet
- Saduttaminen
- Kuvien avulla keskusteleminen
- Piirroksia
- Leikkien havainnointi
- Kaksin keskeiset keskustelut

TIIMISOPIMUS

Tiimin nimi:

Tiimin jäsenet:

Tiimivastaava:

Tiimin varavastaava:

Miten varmistamme kaikkien tiimin jäsenten osallisuuden tiimissä/tiimipalaverissa?

Minkälaista on hyvä ja laadukas varhaiskasvatus?

Miten se mahdollistetaan/toteutetaan? Miten toimimme?

Tiimin jäsenten vastuualueet:

Tiimin jäsenten erityisosaaminen, jota voi hyödyntää tiimissä:

Tiimin käytännöt ja yhteiset pelisäännöt:

- tiedonkulku:
- palautteen antaminen:
- työnjako:
- huolien puheeksiotto:
- mistä asioista voimme päättää tiimissä/mistä asioista päättää päiväkodin johtaja?
- tiimin arjen toimintatavat ja päivästrukturi:
- muut sovitut asiat:

Miten tiimissä toimitaan konfliktitilanteissa?

Minkälaisia pelisääntöjä meillä on perheiden kanssa tehtävälle yhteistyölle?

Miten voimme tukea ja auttaa muita tiimejä? Minkälaista apua ja tukea toivomme muilta tiimeiltä meille?

Miten tiimissä ylläpidetään ja huolehditaan työhyvinvoinnista?

Mitkä ovat meidän tiimin vahvuudet?

Päivämäärä ja tiimin jäsenten allekirjoitukset

Tiimisopimuksen arviointisuunnitelma: